

El procés català, un procés feble

L'origen de les democràcies que duren, perduren i arriben als nostres dies és estrany. El trobem a Anglaterra, quan els representants d'aquells que paguen impostos es planten davant del rei i, a través del Parlament, passen a controlar el pressupost del regne. Després, a mesura que passen els segles, assumeixen competències legislatives, milloren el procés d'elecció dels seus membres i acaben controlant el govern. Ningú espera que aquest sistema polític de representants democràtics s'estengui.

Però la democràcia s'estén i els processos constituents democràtics segueixen un mateix model. Els representants del poble arriben a un acord i aquest posteriorment és ratificat. Ho veiem en l'origen dels Estats Units, on els representants de les colònies, després d'interminables sessions, acorden declarar la independència amb un exequit document. Temps després, guanyada la Guerra de la Independència, negocien una Constitució que ratifiquen els mateixos representants. A França, semblant. 576 dels 577 representants del *tiers état* juren unió i dos mesos després aproven la Declaració dels Drets de l'Home. El procés entra en fase fratricida amb el Regne del Terror, les guerres napoleòniques i la restauració borbònica. Però l'acord qualla profundament i, posteriorment, la democràcia s'instal·la a França i en una part d'Europa.

Ningú espera que aquest sistema polític sigui sòlid o particularment eficaç. Però la democràcia demostra la seva fortalesa en el duríssim segle XX. En la Primera Guerra Mundial s'imposa a l'Alemanya prussiana, país del qual Voltaire deia: "Hi ha alguns estats que tenen un exèrcit: l'exèrcit prussià té un estat". Vint-i-set anys després derrota militarment el nazisme en aliança amb el comunisme. Quaranta-quatre anys després derro-

MARC MURTRA

ENGINEYER INDUSTRIAL I ASSESSOR
EN OPERACIONS CORPORATIVES

ta políticament el comunisme, i passa a ser el sistema polític de referència.

La base de la fortalesa dels processos constituents democràtics és un gran acord dels representants primer i una ratificació després. Com va dir el lehendakari Urkullu el 14 d'abril passat: "*Diálogo, acuerdo, negociación y ratificación*". La base de l'eficàcia de la democràcia representativa també la trobem en el seu procés, l'elecció de representants per deixar després que aquests actuïn amb total autonomia, limitats només per l'honorabilitat, per les lleis que obertament defensen i per la certesa d'afrontar futures eleccions.

El sistema pot funcionar bé. És la democràcia representativa la que en alguns casos crea les societats objectivament més pròsperes, justes i pacífiques que ha conegut la llarga i dura història humana.

A Catalunya, una gran majoria de ciutadans volen una consulta sobre el dret a decidir, el procés català. Però com a procés constituent democràtic li falten elements essencials. D'una banda, té una majoria àmplia, però no aclaparadora. De l'altra, no se sotmet a ratificació un gran acord polític: se

sotmet a decisió una pregunta difícil d'entendre i difícil d'interpretar. Són mancances rellevants. Perquè el procés sigui un procés constituent sòlid, caldria un gran acord polític entre una gran majoria dels representants dels catalans primer, i una ratificació després. Si no, no és un procés constituent, és una eficaç confluència de projectes i protestes.

El rei Joan Carles I d'Espanya ha abdicat. Molts es plantegen si una monarquia té sentit. Jo només conec un bon argument a favor de la monarquia. El dóna Edward Gibbon el 1776 amb la fórmula d'apartar el cap d'estat del faccionalisme: "La prerrogativa del naixement és la fórmula més senzilla i que menys ressentiment genera" i "extingeix les esperances de les diferents faccions" (*Declivi i caiguda de l'Imperi Romà*, Vol. 1 Cap. 7). De bons arguments en contra en conec molts. Per exemple, estic a favor del mèrit i en contra de les responsabilitats polítiques heretades.

Molts ciutadans també demanen votar el cap d'estat. És impecablement sensat, però sotmetre la monarquia a referèndum primer i definir la República després és plantejar el procés democràtic a l'inrevés. Primer han de ser els nostres representants els que arribin a un acord i després s'ha de sotmetre aquest acord a referèndum. Si no, Espanya pot estar abocada a tractar el cap d'estat amb la mateixa lleugeresa amb què tracta l'educació, la política exterior i l'avortament, amb canvis de fons cada vegada que bascula la majoria absoluta.

El futur de la nostra societat dependrà de la qualitat de la nostra democràcia. Acumulem anys ficats en un forat negre, i com va dir el polític laborista Denis Healey: "Si et trobes dins d'un forat, para d'excavar" (posteriorment va ser anomenada *primera llei dels forats*). Per sortir-nos-en, no només hem de millorar la qualitat dels nostres representants, sinó també la qualitat dels nostres processos democràtics.

La fortalesa dels processos constituents democràtics recau en un gran acord dels representants primer i una ratificació després